

Monument Roda Marsell

Vallirana

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Rambla de la Sobirania
Emplaçament A la part davantera de la rambla, orientada al carrer Major
Alçada: 195m

Coordenades:

Latitud: 41.38378
Longitud: 1.93048
UTM Est (X): 410575
UTM Nord (Y): 4581914

Classificació

Número de fitxa 08295 - 710
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Element urbà
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Ornamental
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Vallirana
Autoria de la fitxa Adriana Geladó Prat
Data de registre de la fitxa: dc., 24/05/2017 - 02:00
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía, OPC
Data de la darrera revisió: dl., 26/01/2026 - 13:25

Descripció

Roda giratòria situada al començament de la rambla, semisoterrada respecte al nivell de circulació d'aquesta i delimitada amb baranes de ferro. Es tracta d'una roda de grans dimensions muntada en posició vertical i que gira entorn d'un eix horitzontal. Està formada per una estructura circular de fusta reforçada amb ferro i amb dues llantes laterals de ferro també. Lligada a la barana que la delimita hi ha una placa metàl·lica que fa referència a l'element i a l'any de la seva instal·lació.

Observacions:

Actualment aquest element no es troba a la seva ubicació. Es va traslladar a un local municipal el 2022 per restaurar-la amb un pressupost de 168.093,20 €.

Història

La màquina rotativa per a la fabricació d'encenalls i flocs fou inventada i patentada per Carles Marsell Condeminas, propietari de la serradora de can Marsell o serradora de Dalt, al voltant de l'any 1890. Feien caixes de fusta i encenalls per a l'embalatge i transport de la fruita. Als anys 30 del segle XX era una de les empreses més importants de Vallirana, coneguda amb el nom de Viruta de Vallirana. Posteriorment, amb la producció aturada, la roda fou traslladada rodant pel carrer cap a les instal·lacions de la serradora de Baix o Cooperativa La Valliranense (la màquina havia sortit a subhasta després de la guerra Civil i, entre tots els socis de la cooperativa, la van comprar). La serradora de Dalt reinicià la seva activitat als anys 50 i fins als anys 70. La roda funcionava mitjançant un motor que la feia girar a través d'unes corrioles. Les llatxes de fusta eren tallades per una ganiveta i, posteriorment, esmicolades per un ribot que en treia els encenalls de diferents mides. La roda està instal·lada en el mateix lloc on hi havia estat la serradora i fou instal·lada per la diada de Sant Sebastià l'any 1996.

Bibliografia

AMICS DE VALLIRANA (2007). La Vallirana del segle XX. Imatges i Memòria. Vallirana: Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, p. 119-120. ASSOCIACIÓ AMICS DE VALLIRANA (2002). Vallirana II. Barcelona: Viena Edicions, p. 25. OLLÉ, Francesc (2014). Episodis de guerra, entorn de pau. La Vallirana dels anys trenta. Vallirana: Nèctar editorial, p. 21. OLLÉ, Francesc (2016). Vallirana, poble d'aigua. Vallirana: Amics de Vallirana, p. 28. ROIG LLORT, Anna; SIMÓ TARRAGÓ, Manuel (2001). Sant Mateu de Vallirana 150 anys: història i vida d'un poble i d'una parròquia (1851-2001). Vallirana: Parròquia de Sant Mateu, p. 151.

https://www.vallirana.cat/media/repository/memories/Memories_2022/Memoria_2022_serveis_territorials.pdf

